

Anna Heinonen

UNIKKO-SATUKIRJAN KUVITUS JA TAITTO

Viestinnän koulutusohjelma

2015

UNIKKO-SATUKIRJAN KUVITUS JA TAITTO

Heinonen, Anna
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Viestinnän koulutusohjelma
Huhtikuu 2015
Ohjaaja: Merimaa, Henry
Sivumäärä: 33

Asiasanat: kuvitus, graafinen suunnittelu, lastenkirjallisuus, kuvakirjat

Opinnäytetyön projektiosuutena toteutettiin kuvitukset ja ulkoasu Unikko-satukirjalle. Valmiille tekstille luotiin visuaalinen ilme kuvitusten muodossa, ja valmistuneesta materiaalista taitettiin painovalmis PDF-tiedosto.

Opinnäytetyön teoreettisessa osassa käsitellään taustaa Unikon suunnittelun ja tekemisen taustalla. Unikon parissa työskennellessä kirjoittajan ja kuvittajan välillä olleella yhteistyöllä on tärkeä merkitys, ja syvennyn tarkemmin esimerkiksi kuvitusaiheiden valintaan ja tavoitteisiin kirjan ulkoasun kanssa.

Kuvituksen suunnitteluun liittyi paljon myös itsenäistä työskentelyä, jossa hyödynsin omaa harrastuneisuuttani piirtämisen suhteen. Suunnittelin kirjan hahmot ja piirustustyylin, ja toteutin kuvitukset huomioiden kirjoittajan toiveet ja tulevan kohdeyleisön. Lopuksi teksti ja valmistuneet kuvitukset taitettiin kirjaksi.

Opinnäytetyö tehtiin asiakastyönä Ulla Siltaselle, tarinan kirjoittajalle. Opinnäytetyön pohjana on ollut kirjoittamani seminaarityö lasten kuvakirjojen kuvittamisesta. Opinnäytetyön projektiosuus alkoi marraskuussa ja lopullinen versio Unikosta valmistui huhtikuussa.

CREATING ILLUSTRATIONS AND LAYOUT FOR STORYBOOK UNIKKO

Heinonen, Anna

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in Media and Communication

April 2015

Supervisor: Merimaa, Henry

Number of pages: 33

Keywords: Illustration, graphic design, children's literature, picture book

The practical part of this thesis consists of creating illustrations and visual design for a storybook called Unikko. Illustrations were created in order to give a visual shape for the story. The finished material was then used to create a layout, from which a finished print-ready PDF-file was made.

The theoretical part of the thesis focuses on the theory behind designing and working on Unikko. The co-operation between the writer and illustrator was important in the project and I will expand this in, for example, picking the subjects to illustrate and what aims there were in the designing of the book.

A lot of individual work was involved in the planning of the illustration, where I utilized my own experience with drawing. I planned the characters for the book and decided on the drawing style, and made the illustrations while taking the writers wishes and the target audience in account. Finally a book layout was made from the text and finished illustrations.

This thesis was made as a customer work for Ulla Siltanen, who is the writer of the story. The basis for this thesis was my seminar work about illustrating children's picture books. The practical part of the thesis started in November and the final version of Unikko was finished in April.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	SADUSTA KUVAKIRJAKSI	6
2.1	Mitä kuvakirjat ovat	6
2.2	Kuvitukset sekä niiden merkitys	6
2.3	Lastenkirjojen kuvitusten historiaa	7
3	KIRJOITTAJAN JA KUVITTAJAN YHTEISTYÖ	9
3.1	Kirjoittaja ja kuvittaja	9
3.2	Työparin tavoitteet	9
4	KUVITUKSEN SUUNNITTELU	11
4.1	Kuvitusaiheiden valinta	11
4.2	Hahmodesign	12
4.2.1	Päähenkilö Unikko	12
4.2.2	Lemmikki ja Leinikki	14
4.2.3	Unikon äiti ja isä.....	16
5	KUVITUSTEN TOTEUTUS	18
5.1	Kuvitusten tyyli.....	18
5.2	Sommittelu ja luonnokset	19
5.3	Ääriiviat ja väritys.....	21
5.4	Kuvien digitalisointi.....	24
6	TAITTO.....	24
6.1	Kirjan koko	24
6.2	Yleisasu.....	24
6.3	Julkaisun typografia	26
6.4	Kannet	27
7	LOPUKSI.....	30
	LÄHTEET.....	32
	KUVALÄHTEET	33

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tehdä kuvitukset ja suunnitella ulkoasu Unikko-sadulle. Satu kertoo Unikko-nimisen prinsessan päivittäisestä elämästä ja ystävistä. Toteutin opinnäytetyön asiakastyönä tarinan kirjoittajalle, Ulla Siltaselle. Hän myös antoi työn aikana palautetta kirjan ja kuvitusten ulkoasusta.

Aiheeni valitsin osin oman kiinnostukseni pohjalta. Olen jo pitkään harrastanut piirtämistä, ja muutamaan otteeseen pohtinut jonkinlaisen sadun tai tarinan kuvittamista. Kuvittamisen yhteyteen oli helppo lisätä myös kirjan graafinen suunnittelu ja taitto, jolloin se toimii hyvänä esimerkkinä ammatillisesta osaamisestani.

Opinnäytetyötä ideoidessa muistin eräällä tutullani olleen ajatuksena pyytää minua kuvittamaan kirjoittamansa tarina ja kysyin, olisiko hänellä edelleen kiinnostusta asiaan. Käytännössä minun olisi ollut mahdollista kuvittaa jokin perinteinen satu, mutta tekstin kirjoittajalta saatava palaute ja toiveet ulkoasusta houkuttelivat uuden materiaalin pariin. Lisäksi uudella tarinalla ei ole edeltävää visuaalista muotoa, joten suunnittelussa liikkeelle pääsi puhtaalta pöydältä.

Satukirjan kuvittamisen lisäksi suunnittelin myös kirjan ulkoasun, vaikka kuvittaminen on työssäni pääosassa. Valitsin julkaisuun käytettävät värit ja fontit, asettelun sekä muut visuaaliset elementit. Suunnittelussa ja taitossa sovelsin koulussa opittuja taitoja, sekä toteutin omaa visuaalista näkemystäni.

Pohjasin opinnäytetyöni tekemääni seminaarityöhön kuvakirjojen kuvittamisesta. Seminaarityön lomassa perehdyin useisiin erityyppisiin lastenkirjoihin, sekä teoriaan niiden kuvitusten takana. Seminaarityö toimiikin itsessään tukevana perustana työleni.

Opinnäytetyön tavoitteena oli valmistaa painokelpoinen PDF-tiedosto kirjasta. Asiakas sai lopuksi kopion tiedostosta, jonka hän voi halutessaan painattaa fyysiseksi kirjaksi. Itse kirjan painamista tai jakelua ei käsitellä opinnäytetyössä.

2 SADUSTA KUVAKIRJAKSI

2.1 Mitä kuvakirjat ovat

Kuvitustyö alkoi tutustumalla lähdemateriaaliin. Sain alkuperäisen tekstin itselleni maaliskuussa, ja teksti oli jo siinä vaiheessa valmis. Tässä vaiheessa tiesin jo, että kirjasta tulisi lapsille suunnattu kuvakirja. Kuvakirjat ovat yhdistelmä kirjallisuutta ja kuvataidetta, ja niissä kuvan ja sanan vuorovaikutus on osa niiden keskeisiä ilmaisukeinoja. Kuvaa ja sanaa onkin usein tulkitsemassa kaksi ihmistä, lapsi ja aikuinen. Lähdinkin jo alussa liikkeelle siitä, että kirja olisi suunnattu nimenomaan lapselle ja aikuiselle, sillä teksti itsessään ei ollut helppolukuista. (Mikkonen 2005, 329. Rättyä & Raussi 2001, 22.)

Kuvakirjojen sisältöä ei löydy pelkästään tekstistä, vaan usein vaaditaan myös kuvien tulkitsemista, sillä onhan kyse sekä tekstistä että kuvista. Nicolajevan & Scottin kirjassa (2001 s.8-12) *How Picturebooks Work* kuvakirjojen käsitettä valaistaan lajityypin ääriajoja käyttämällä. Toisessa ääripäässä kirjassa esiintyy kuvia ilman tekstiä (ns. kuvakertomus), toisessa teoreettisessa ääripäässä taas kirjassa on tekstiä ilman kuvia. Ääripää on kuitenkin vain hypoteettinen, sillä ilman kuvia kirja ei ole enää tai vielä kuvakirja. Tällä viitataankin kuvitettuihin kirjoihin, joiden teksti on tuotettu ilman varsinaista tarvetta kuville. Esimerkiksi Grimmin tai H.C. Andersenin sadut ovat useimmiten kuvitettuja, mutta teksti toimisi hyvin ilman kuvituksia, ja näissä tapauksissa kuvat ovat yleensä lisätty tekstiin jälkikäteen. Unikon teksti kuuluu tähän kategoriaan, jossa teksti on itsenäinen ja toimii myös ilman kuvituksia. Kuvitukset kuitenkin vahvistavat ja helpottavat tarinan ymmärtämistä ja tuovat tarinalle lisäarvoa antamalla sille visuaalisen kielen. (Kontio 2007, 16-17.)

2.2 Kuvitukset sekä niiden merkitys

Jos tarinan voi ymmärtää vain tekstin lukemalla, voi pohtia miksi tarina edes vaatisi kuvituksia? Kuvitukset voivat olla mitä tahansa sisältöä tai tekstiä valaisevia kuvia, mutta niillä ei välttämättä ole muuta kuin esteettinen merkitys sisällön kannalta. Yleisesti kuvituksilla voidaan herättää mielenkiintoa, kertoa tarinaa ja myydä teosta.

Kuvituksilla on suurempi huomioarvo kuin tekstillä, ja siksi kuvalla on myös tärkeä merkitys erilaisissa julkaisuissa. Kuva nähdään usein ensin, ja sen perusteella arvioidaan koko julkaisun tasoa perustuen siihen, millaisen arvon katsoja kuvitukselle antaa. (graafinen.com www-sivut)

Tarkoitukseni oli herättää mielenkiintoa kirjaan, sillä etenkin lapsille kuvitusten merkitys huomion herättämisessä on huomattava. Kuvitukset myös elävöittävät tarinaa ja luovat sadulle kuvallista maailmaa. Käytännössä kuvitukset vaihtelevat perinteisin menetelmin valmistetuista kuvista digitaalisiin töihin, ja aihepiirejä on rajattomasti. Aloitin pohtimalla, minkälainen tunnelma tarinasta herää, ja millä tavalla sitä voisi kuvitusten avulla tuoda esille. Mietin myös, millä tavalla voisin luoda kuvat niin, että sisällön tunnelma välittyisi parhaiten. Lähdin työstämään luonnoksia hahmoista ja mahdollisista tapahtumista, joita kuvissa voisi tuoda esille. Mietin myös värimaailmaa, niin yksittäisten kuvien, kuin koko kirjan kannalta. Tein hahmoista alustavia luonnoksia, ja mietin mitkä kohdat haluaisin kuvittaa. (graafinen.com www-sivut; Kivioja 2010, 10.)

2.3 Lastenkirjojen kuvitusten historiaa

Kuvitetut lastenkirjat eivät ole kovin vanha käsite. Vaikka kuvat ovat olleet aina osa lapsuutta ja niillä on voimakas vaikutus lapsiin, vasta vuonna 1658 Tšekkiläinen Jan Amos Comeniuksen kirja *Orbis Pictus – Maailma Kuvina* oivalsi kuvan merkityksen kasvatuksessa ja lasten opettamisessa. Kirja ei kuitenkaan ollut kerronnallinen kuvakirja, vaan nykypäivän kuvakirjoihin oli matka. *Orbis Pictus* oli myös vielä kaukana siitä minkä tyyppistä kirjaa Unikosta suunnittelin. Unikkoa ei ole tarkoitettu samalla tavalla opettavaiseksi kirjaksi kuin *Orbis Pictus*, joka esitteli eläimiä ja kasveja nimineen, sekä opetti lapsille aakkosten äänteet. (Mikkonen 2005, 348; Satua ja totta 2005, 12; Whalley 1988, 11.)

Suomessa satukirjojen ensimmäiset kuvitukset ilmestyivät Z. Topeliuksen satukoelmassa *Sagor* 1847. Kahdeksan pientä puupiirrosta oli kirjaan luonut Topeliuksen vaimo Emilie Topelius. Hän paneutui kuvittamiseen intensiivisesti, ja väritti koko 500 kappaleen painoksen vesivärein. Muutoin värien lisääminen kirjaan olisi ollut

mahdotonta. Monet näistä romantiikan ajan, eli noin 1800-luvun isommista satukoelmissa ilmestyivätkin ilman kuvituksia, mutta romantiikan voidaan kuitenkin katsoa aloittaneen kuvitusten ajan. Suomalaiset satukirjat ja varhaiset kuvakirjat olivat pitkään konservatiivisia ja kansallismielisiä nykyiseen verrattuna, esimerkiksi vuoden 1894 Suomalaisessa kuvakirjassa kuvataan pirttejä ja talonpoikaiskareita realistisesti ja kansanelämää ihannoivasti. Näin kuvakirjoilla oli myös sivistävä tehtävä. (Laukka 2002, 90-100.)

1900-luvun alussa Suomessa suosittiin edelleen opetuksellista lähestymistapaa kuviin. Siitä huolimatta tältä ajalta muutamien kuvittajien työt ovat kestäneet aikaa, esimerkiksi Rudolf Koivun ja Martta Wendelinin kuvitukset ovat edelleen rakastettuja klassikoita. Koivu ja Wendelin päätyivät myös keskusteluihini kirjoittajan kanssa, ja alkuidea vesivärien käyttöön lähti tästä liikkeelle. Vasta sotien jälkeen kuvakirjojen moderni muoto nousi kukoistukseensa Tove Janssonin *Kuinkas sitten kävikään?* (1952) myötä, joka ilmestyi kokonaan värillisenä. 60- ja 70-luvulla kuvitus muuttui selkeämmäksi ja pelkistetyimmäksi television ja animaation yleistymisen myötä. (Laukka 2002, 100-127.)

Suomen lastenkirjakuvituksen kulta-aikaa elettiin 80-luvulla. Uusia kuvittajia ilmestyi paljon, ja moni vanhempi kuvittaja oli hyvin aktiivinen. Esimerkiksi Leena Lumme, Mika Launis, Kristiina Louhi ja Matti Kota aloittivat kuvakirjojen kuvittamisen 80-luvulla. Suomalainen lastenkirjallisuus alkoi levitä maailmalle, ja näin myös kuvitukset saivat huomiota. Monet tämän ajan kirjoista kuuluvat myös minun ja kirjoittajan lapsuuteen, joten useat tämän ajan kirjoista ovat olleet malliesimerkkeinä, mutta joukosta löytyy myös monia kirjoja, joiden ulkoasusta emme pitäneet ja millaisia emme haluaisi tehdä. 1990-luvun lopulla uusista kuvittajista alkoi olla pulaa, sillä nuoremmat graafikot suuntautuivat sarjakuvien tai television pariin. (Laukka 2002, 128-134; Loivamaa 2002, 8.)

3 KIRJOITTAJAN JA KUVITTAJAN YHTEISTYÖ

3.1 Kirjoittaja ja kuvittaja

Kuvakirjojen ja satujen kuvittaminen on mielenkiintoista juuri siksi, että kuva ja teksti ovat voimakkaasti toisiinsa sidottuja. Usein tekstin kirjoittaja kuvittaaakin teoksensa itsenäisesti. Hän ymmärtää tekstin merkityksen, ja hän voi jo kirjoitusvaiheessa miettiä kuvituksen toteutusta ja sitä, kuinka tekstin ja kuvan merkitys sitoutuu toisiinsa. Hän pääsee toteuttamaan tarinan kuvallisen maailman oman näkemyksensä mukaan ilman esteitä tai toista näkökulmaa, eikä hänen tarvitse yrittää kuvata sisäistä maailmaansa ensin toiselle ihmiselle. Tarvittaessa hän voi myös muokata tekstiään sopimaan kuvitukseen, ja erilaisten asioiden painottaminen toteutuu alkuperäisen ajatuksen mukaisesti. (Satua ja totta 2005, 70-81.)

Kirjoittaja ja kuvittaja voivat olla kuitenkin kaksi eri henkilöä, ja he voivat tehdä yhteistyötä kirjan visuaalisen ilmeen toteuttamisessa. Vaikka oman tekstin kuvittaminen voisi prosessina olla selkeämpi, on kuitenkin selvää, että kaikki eivät näin osaa tai halua tehdä. Usein kuvitustyö alkaakin niin, että kuvittaja saa käsiinsä valmiin tekstin. Ihanteellisessa tilanteessa, kirjoittaja ja kuvittaja voivat puhua sisällöstä, ja miettiä kuvituksen toteutusta sisällön, kohderyhmän ja mahdollisesti kasvatuksellisen tavoitteen mukaisesti. Tällöin kuvittaja saa tarvittaessa tarkistettua kirjoittajalta sisällön merkityksiä ja painotuksia. Unikon tapauksessa puhutaan juuri tällaisesta tekijäkaksikosta, ja tavoitteena oli jo alusta asti yhteistyö kirjan toteuttamiseen. Aina tällainen ratkaisu ei ole mahdollinen, sillä esimerkiksi satuklassikoita kuvitettaessa alkuperäinen tekijä voi olla kuollut, tai häntä ei ole koskaan edes tunnettu. (Hatva 1993, 134; Satua ja totta 2005, 70-81.)

3.2 Työparin tavoitteet

Kun olin alkujaan tutustunut tarinaan, sovimme Siltasen kanssa tapaamisen kirjastolle marraskuussa. Aloitimme puhumalla yleisesti tarinasta, sen tyylistä ja tavoitteista.

Kirjan kuvituksista tulisi lapsille sopivia, mutta niillä pyrittiin myös tuomaan esille kirjoittajalle ja tekijälle nostalgista tunnelmaa.

Sen jälkeen kirjoittajan kanssa yhdessä kiersimme kirjaston lastenkirjaosastoa, mikä toimi benchmarking-osuutena. Vertailimme kirjoja ja niiden ulkoasuja siihen, minkälaisista itse pidämme, ja minkä tapainen ulkoasu voisi sopia Unikolle. Etsimme myös esimerkkejä siitä millaista emme halua toteuttaa, ja minkä tyyppinen kuvitus taas voisi toimia. Esimerkiksi Tony Rossin Pikku prinsessa-kirjat (Kuva 1.) tai Maikki Harjanteen Minttu-kirjat olivat mallina siitä, millaista lopputulosta ei haluttu saada aikaan, myös monet valokuvakuvituksin varustetut kirjat hylättiin esimerkkeinä.

Kuva 1. Tony Rossin Pikku prinsessa-kirjat eivät miellytä kirjailijan silmää (Ross, 2008, 1.).

Kuva 2. Hain innoitusta esimerkiksi Morris Lessmore ja tuhansien tarinoiden talo-kirjasta. (sininenkeskitie.blogspot.fin www-sivut.)

4 KUVITUKSEN SUUNNITTELU

4.1 Kuvitusaiheiden valinta

Itselläni oli jo ensimmäisen tapaamisen aikaan alustavia luonnoksia ja ideoita, joita kävimme benchmarkingin jälkeen läpi. Myös kirjoittajalla oli valmiiksi ideoita muutamisiin kohtauksiin, jotka voitaisiin valita kuvitusten aiheeksi. Esimerkiksi Unikon ja tämän perheen aamupala sekä Unikon ja isän kävelyretki valittiin nopeasti ilman suurempia pohdiskeluita. Aamupala sopi hyvin kuvaksi sen ison roolin ja hyvän kuvailun vuoksi. Paikan esittäminen itsessään ei ollut erityisen tärkeää, mutta aamupalahetken kuvaaminen tunnelmansa ja kuvaan helposti lisättävien yksityiskohtien vuoksi tuntui mielekkäältä. Unikon ja isän kävelyhetki valittiin samaten sen tunnelman vuoksi.

Muutamista kuvitusaiheista syntyi enemmän keskustelua. Esimerkiksi Unikon harrastusten kuvaaminen osoittautui haastavaksi, sillä koko sivun kokoiset, isot kuvitukset tuntuivat aina houkuttelevammalta vaihtoehdolta lapsen kannalta, mutta näin harrastusten monipuolisuus ei välttämättä pääsisi välittymään lukijalle. Kirjassa ei myöskään olisi tilaa niin monelle isolle kuvalle. Siksi useammat, pienet kuvat sopivat paremmin kirjaan.

Alkujaan kirjoittaja ei olisi halunnut kuvituksia riitelykohtauksesta. Puhuimme miksi hän ei nähnyt sitä sopivana, ja hän kertoi nähneensä kohtauksen hankalana toteuttaa, eikä ollut varma sosisiko kuva sivumäärän puolesta kirjaan. En kuitenkaan itse nähnyt kummassakaan ongelmaa, ja päädyimme sopimaan, että myös tämä kohtaus kuvitettaisiin. Mielestäni kohtaus on yksi tarinan voimakkaimpia tunteita herättäviä tapahtumia, enkä pitänyt ajatuksesta, että se olisi jäänyt pois vain hankalan aiheensa vuoksi. Kirjoittaja olisi myös jättänyt kohtauksen Unikon äidistä väliin. Unikon ja Äidin välinen kohtaus oli alkujaan vain yksi yhteinen kohtaus Unikon isän kanssa. Unikon ja tämän isän kävelyretki oli kuitenkin kuvitusaiheeltaan niin erilainen Unikon äidin kanssa, että pyysin kappaletta jaettavaksi kahteen osaan, omaan osaan isälle sekä äidille. Tämä sopi hyvin, ja totesimme, että niiden tulisi olla hieman vastakohtaiset, toisiaan täydentävät kuvat. Tämä oli samalla ainoa tekstiin tullut muutos, koska kappalejako vaihtui hieman muutoksen myötä. Lopullisessa tuloksessa se kui-

tenkin toimii hyvin, ja molempien vanhempien omat kuvat toimivat hyvänä kokonaisuutena.

4.2 Hahmodesign

Hahmojen lopulliset ulkoasut muodostuivat joulu- ja tammikuun aikana. Samalla lähdin miettimään kuvitusten lopullista tyyliä. Päädyin tekemään kuvia itselleni tyyppilliseen, sarjakuvamaiseen tapaan, joka muotoutui tarkemmin hahmodesignien myötä. Lähdin liikkeelle Unikon hahmosta, jonka pohjalta oli helppo siirtyä muihin, sillä halusin kaikkien hahmojen näyttävän tarpeeksi yhtenäisiltä, jotta ne sopivat samaan tarinaan. Unikon lisäksi minun tuli suunnitella Unikon ystävät Leinikki ja Lemmikki, sekä Unikon äiti ja isä. Tarinassa mainittiin muutama muu hahmo ohimennen, esimerkiksi linnan puutarhuri, mutta heistä ei juuri kerrota muuta. Kuvien aiheita pohiessani jätin näiden hahmojen kuvaamisen pois.

4.2.1 Päähenkilö Unikko

Unikko on tarinan päähenkilö ja aloitin hahmojen suunnittelun hänestä. Unikko on prinsessa, ja monella on jo valmiiksi tietynlainen mielikuva satuprinsessoista. Esimerkiksi itse yhdistän prinsessoihin vaaleanpunaisen värin, vaaleat hiukset ja tiaran. Siltanen kertoi, että hän haluaisi Unikosta hieman epätyypillisemmän prinsessan. Sain kuvan tytöstä, jonka voisi kuvitella viettävän mielellään aikaa luonnossa, ja joka olisi hillityn sijaan ennemminkin helposti innostuva ja aktiivinen. Koska Unikon prinsessana olo ei ollut tärkeää, myös kruunun sai jättää pois, vaikka aivan ensimmäisissä luonnoksissa hänellä tällainen oli. (Kuva 3.) Vaikka tässä ensimmäisessä luonnoksessa Unikolla oli mekko, kokeilin myös täysin päinvastaista lähestymistapaa. Työvaiheessa Unikolla oli kertaalleen myös tunika ja housut. (Kuva 3.) Näistä en luopunut sen vuoksi, etteivät ne olisi sopineet hahmolle, vaan siksi, että halusin käyttää tunikan ja housujen yhdistelmää Leinikillä, enkä halunnut hahmojen olevan liian samanlaisia.

Kuva 3. Luonnoksia Unikko hahmosta suunnitteluvaiheessa.

Unikko pitkät, ruskeat hiukset syntyivät tarinan pohjalta. Unikko hiukset mainittiin ruskeiksi, ja niiden tuli olla tarpeeksi pitkät letitettäväksi. Kiharat päätin hiuksista tehdä siksi, että se oli vastoin mielikuvaani tyypillisestä prinsessasta. Hänellä on myös ruskeat silmät, joita ei usein mielletä yhtä viehättäviksi kuin sinisiä tai vihreitä. Vaatteissa päädyin yhdistämään alun mekko- ja tunikasuunnitelmat. Unikko sai paidan, sekä pitkän hameen. Vaatteisiin erikoiseksi lisäksi syntyi viitta, jolla pyrin tuomaan Unikolle kaivattua seikkailunhalua. (Kuva 4.)

Värien kanssa olin pyörittänyt mielessäni unikon kukkaa, joka on kirkaanpunainen, mutta jonka sisällä on tummempi osuus. Unikon teemaväri olikin jo alusta asti punainen, mutta se ei mielestäni tullut vielä tarpeeksi hyvin esille hahmossa. Siksi muutin hahmon paidan värin punaiseksi. Punainen toistuu myös Unikon letissä, sillä tämän hiukset ovat latvastaan punaisella sävytettyt.

Kuva 4. Vyö jäi unikon lopullisesta suunnitelmasta pois.

4.2.2 Lemmikki ja Leinikki

Lemmikki ja Leinikki ovat Unikon parhaita ystäviä, ja samankuuloisista nimistään huolimatta melko erilaisia persoonia. Lemmikki on rauhallinen persoona, joka viihtyy sisätiloissa kirjojen parissa. Leinikki taas luonnon lapsi, joka rakastaa ulkoilmaa ja liikkumista. Unikon ystävät ovatkin persoonia, jotka täydentävät toisiaan. Vaikka Lemmikki ja Leinikki eivät oikeastaan esiinny kovin monessa kuvassa, he ovat kuitenkin kirjan avainhahmoja. Kuten Unikon kanssa, myös heitä lähdin suunnittelemaan värien perusteella. Värit sain kummankin nimikkokukasta, Lemmikin värinä toimii hennonsininen ja Leinikillä kirkas keltainen ja vihreä.

Paneuduin ensin Lemmikin suunnitteluun. Rauhallinen, hieman itseensä vetäytyvä tyttö sai pitkän mekon, kotoisuutta tuomaan lisäsin esiliinan. Lemmikin pyöreät, hieman kiharalle pyörtyvät hiukset tein lisäämään Lemmikkiin lämmön tuntua. Hiuksien lyhyys taas oli kirjoittajan toive, mikä sopi myös suunnitelmiini mainiosti. Yllättäen Lemmikki syntyi lähes sellaisenaan, eivätkä alkuperäiset suunnitelmat juuri

muuttuneet hiusten väriä lukuun ottamatta, sillä alun perin keltaiset hiukset muuttivat ruskeiksi. (Kuva 6.)

Kuva 5. Ensimmäiset luonnokset Lemmikistä ja Leinikistä.

Kuva 6. Lemmikin hiustenväri vaihtui keltaisesta ruskeaan.

Leinikin suunnitelmat eivät syntyneet yhtä helposti kuin Lemmikin. Leinikki oli itselleni haastavin suunnitella, sillä mielikuvani Leinikistä oli alkuun liian samanlainen Unikon kanssa. Unikon saadessa oman lopullisen muotonsa, oli Leinikin kanssa työskenteleminen helpompaa. Leinikki sai housut ja tunikan, joka alkujaan oli käytössä Unikolla. Väreinä halusin alkuun käyttää puhtaasti vihreän ja keltaisen yhdistelmää, mutta lopputulos ei miellyttänyt silmääni, ja päädyin käyttämään myös sinis-

tä. Leinikin hiukset taas on nostettu reippaalle poninhännälle, mikä tuo hahmolle pirteyttä.

Kuva 7. Leinikin design oli haasteellista niin värien kuin vaatetuksenkin suhteen.

Kuva 8. Leinikki lopullisessa muodossaan.

4.2.3 Unikon äiti ja isä

Unikon äiti ja isät ovat kuninkaallisia. Kuninkaasta ja kuningattaresta tulee itselleni mieleen monia valmiita konsepteja. Esimerkiksi kuningas on mielessäni vanha ja harmaantunut, parrakas kruunupäinen mies istumassa valtaistuimellaan. Kuningatar taas on useimmiten ikävä äitipuoli, joka mestauttaa mielellään syyllisiä ja syyttömiä.

Kirjoittaja kertoi Unikon isän esikuvana olleen Taru Sormusten Herrasta-kirjojen Aragornin. Aragorn on kirjassa jo ensiesiintymisestä asti pikemminkin aktiivinen

toimija, kuin maata hallitseva vanhus. (Tolkien 2012, 182-184.) Äitiä kirjoittaessaan Siltanen ei oikeastaan ollut ajatellut mitään tiettyjä piirteitä, joten aloitin juuri isän hahmosta. Aragornilla on useissa kirjan adaptaatioissa kiharat hiukset, joten esikuvasa mukaan isäkin sai tällaiset. Uskoin myös Unikon saaneen kiharat, ruskeat hiukset isänsä puolelta. Pysin kuitenkin tekemään Unikon isästä esikuvaansa pehmeämmän, ja helpommin lähestyttävän. (Kuva 9.) Ulos lähtiessään hän jättää kruununkin kotiin, ja on oikeastaan hyvin normaalin ihmisen tuntuinen. Unikon äitiä lähdin suunnittelemaan tavoitellen samankaltaista normaalin ihmisen tuntua. Äiti sai punaiset hiukset vastaamaan Unikon hiusten punaista sävyä, ja muutoinkin Unikko muistuttaa paljon äitiään. Äiti sai lyhyet hiukset, sillä mekon ja kruunun ohella ne saavat hahmon vaikuttamaan hieman modernimmalta.

Kuva 9. Luonnoksia Unikon vanhemmista.

5 KUVITUSTEN TOTEUTUS

5.1 Kuvitusten tyyli

Kuvan muodon tulisi ilmaista kuvalle säädettyä tehtävää sille sopivalla tavalla. Kuvan muodon tärkeimpiä osatekijöitä ovat väri, sommittelu ja graafinen ilmaisutekniikka. Tyyliä pohtiessani käsittelin juuri graafista ilmaisutekniikkaa, joka koostuu tekijänsä ”käsialasta” sekä tekotavasta. (Kivioja 2010, 21-22.)

Samalla kun suunnittelin hahmoja, pääsin myös lähemmäs kirjan graafista ilmettä. Teoksessaan *Kuvittaminen* Anja Hatva (1993, 118) erottaa kuvittamisen taiteen tekemisestä sen pragmaattisuuden vuoksi. Lapsille suunnatuissa kuvissa tärkeämpää on asettautua lapsen asemaan ja esittää maailmaa lapsen silmin. Tyyllillisesti lastenkirjan kuvittaminen on Hatvan mukaan kuitenkin hyvin vapaata, vaikka huomioon tulee ottaa, että lapselle kontekstiin liittymätön kuva voi olla outo ja luotaantyöntävä. Koska aiheet oli aiemmin selkeästi sovittu, ja alun alkujaankin halusin pitäytyä esittävässä kuvituksessa, tämä ei ollut ongelma.

Eri aikakausilla lastenkirjoissa on selkeästi havaittavissa omia ilmaisutapoja kuvituksessa. Kuvitukset ovat osin kuitenkin olleet pitkälti riippuvaisia aikansa teknisistä rajoitteista ja välineistä, mikä on luonut kuvituksiin samankaltaisuutta. 60-luvulla kohopainon aikana jokainen kuva vastasi painossa yhtä lyijylaattaa. Piirrokset olivatkin pääsääntöisesti hyvin yksinkertaisia ja ne luottivat selkeään viivaan ja väripintoihin. Piirroksissa pyrittiin tuomaan esille vain tärkein osa, yleensä vain muutamien viivojen avulla. Tällaisia tyypillisesti tussiterällä tai siveltimeillä tehtyjä viivapiirroksia esiintyi paljon lehtien pilakuvissa, ja yhä edelleen samantyyppiset viivapiirrokset yhdistetään pilapiirroskuviin. Ne ovat kuitenkin säilyttäneet suosionsa pilapiirrosten ohella myös sarjakuvissa, sillä niiden luoma kontrasti luo selkeyttä ja kiinnittää hyvin huomiota. Pidän itse selkeistä ja sarjakuvamaisista kuvista, sillä niitä on helppo ymmärtää ja ne osuvat nopeasti silmään. Tällaisissa kuvissa myös karikatyyrimäisemmät hahmot toimivat mielestäni parhaiten. Offset-painon yleistyttyä 70-luvulla piirtäjät tarttuivat tussiterien sijaan muun muassa lyijykyniin ja akvarelleihin, jotka

näyttävät omasta mielestäni miellyttävän luonnollisilta ja käsintehdyiltä. (Satua ja totta 2005, 32 ja 53-69.)

Nykyään perinteisten piirustus- ja maalaustekniikoiden rinnalle on noussut myös digitaalinen maalaus ja piirtäminen, joten tekotavan valintaan oli useita vaihtoehtoja. Hylkäsin kuitenkin tietokoneella kuvitusten tekemisen, sillä omat taitoni tulevat parhaiten esiin perinteisillä tekniikoilla. Muste ja tussit loivat kuitenkin kuviin paljon kontrastia (Kuva 10.), kun taas halusin saada aikaan pehmeämmän tuloksen. Päädyin valitsemaan lyijykynät ja vesivärit kuvien toteuttamiseen.

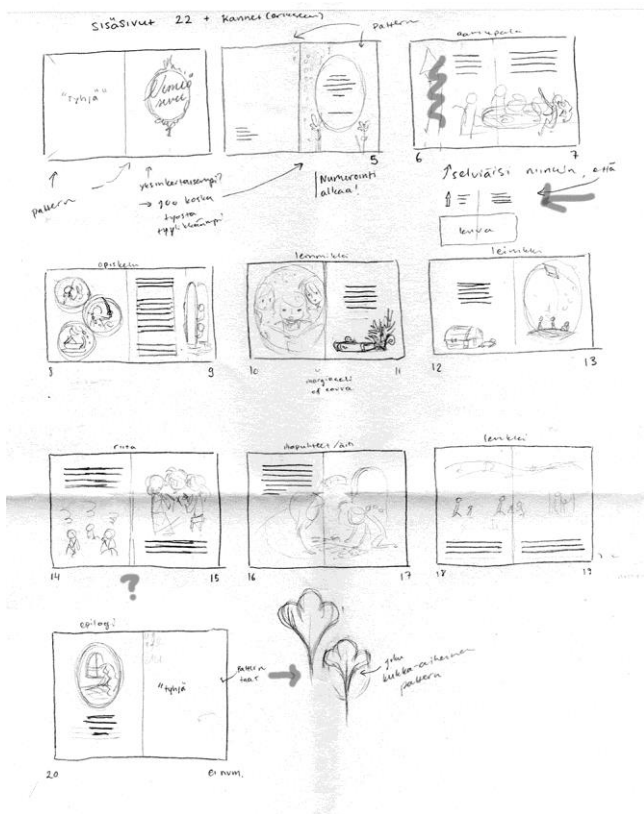
Kuva 10. Kokeiltuani rajata kuvia tussilla, totesin siinä olevan liikaa kontrastia.

Vaikka valitsin lyijykynät ja vesivärit, halusin pitäytyä selkeissä linjoissa. Oma piirustusjätkeni on ottanut paljon vaikutteita erilaisista sarjakuvista ja animaatiosta, joten selkeät linjat ja muodot tuntuivat luontevimmalta ratkaisulta. En siis tavoittele realistista kuvausta ihmisistä, vaan hahmot ovat selkeästi tyyliteltyjä ja nappisilmineen hieman nukkemaisia.

5.2 Sommittelu ja luonnokset

Kuvitusaiheita valitessa olin päätenyt tekemään kuvallisen suunnitelman aiheista, sivujen järjestyksestä, siitä mitä kuvissa tulisi mahdollisesti olemaan ja kuinka se esi-

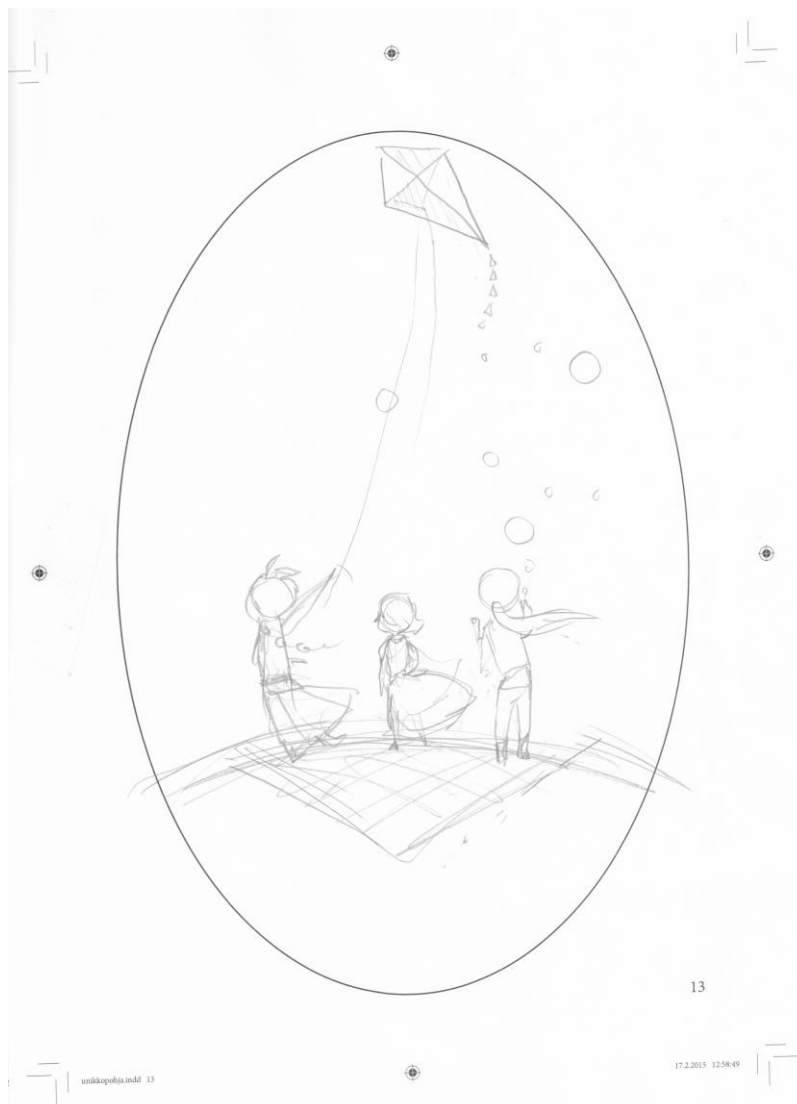
tetään. Tämä toimi luonnosteni pohjana. Tein itselleni alustavan taittopohjan (Kuva 11.), jonka avulla pystyin tarkistamaan kuvan koon ja muodon, sekä miltä kuvan ja mahdollisten tekstiosuuksien sommittelu näyttäisi.

Kuva 11. Laadittu perustaitosuunnitelma, josta myös näkyy aiheiden lisäksi alustava taitto.

Sommittelulla viitataan kuvan eri elementtien asetteluun, kokoon, väriin ja elementtien rakenteeseen. Sommittelu vaikuttaa katsojan esteettiseen kokemukseen, ja sitä voi käyttää apuna erilaisten asioiden ilmaisussa. Sen avulla voi luoda kaaosta tai järjestystä, ja vaikuttaa liikkeen illuusion luomiseen. Tein itse kuvien sommittelua puhtaasti pohjaten siihen, mikä itsestäni näytti hyvältä. (Kivioja 2010, 21-22.)

Halusin kirjaan muutamia isoja, aukeaman kokoisia kuvia. Tällöin tuli kuitenkin ottaa huomioon, mihin keskitaiteus tulee. Tämä kohta jää osin piiloon lukijalta, joten siihen ei tulisi päätyä esimerkiksi hahmojen kasvoja. Käytin tässä apuna perustaitosuunnitelmaa tarkempia ja isompia luonnoksia, joista näin mihin kuva asettuu sivulla. (Kuva 12.)

Kuva 12. Tein taittosuunnitelmaan perustuvat luonnokset, joista näki miten kuva asettuu sivulle.

5.3 Ääriviivat ja väritys

Luonnosten perusteella lähdin toteuttamaan varsinaisten kuvien viivapiirroksia. Käytin apuna lyijykynää ja pyyhekumia. Piirrosten tuli olla mahdollisimman siistejä, jottei kuviin tulisi ylimääräisiä tahroja, jotka voisi lopulta olla hankala poistaa. Lyijykynä myös leviää helposti kosketettaessa, joten tein piirrokset pääosin vasemmalta oikealle.

Vaikka katsoin mallin luonnoksista, myös tässä vaiheessa mielikuvituksella oli osansa. Pienet yksityiskohdat, esimerkiksi kasvojen ilmeet olivat luonnoksissa enemmän

tai vähemmän suuntaa-antavia, joten niiden toteuttaminen oli oma haasteensa. Päädyinkin muutamaan otteeseen vielä muuttamaan toteuttamiani yksityiskohtia. Lopuksi kumitin ylimääräiset viivat pois.

Värien käyttö on omalta osaltaan haasteellista, sillä jokaisella ihmisellä on oma subjektiivinen kokemus väreistä. Päävärit keräävät eniten huomiota, mutta niitä käytettäessä on otettava huomioon koko kuvan konteksti. Esimerkiksi muut värit voivat luoda kuvaan päävärien kanssa epätoivottuakin kontrastia. (Kivioja 2010, 21-22.)

Tähtäsin itse melko kirkkaisiin väreihin. Vesiväreillä aikaan saisi normaalisti parhaiten vaaleita pastellisävyjä, mutta juuri siksi päädyin käyttämään niitä kirkkaisiin sävyihin. Tusseja tai tietokonetta käyttäessä kirkkaat värit alkaisivat nopeasti riidellä keskenään, joten vesivärit sopivat hyvin tarkoitukseen niiden luonnollisempien sävyjen vuoksi. Tarvittaessa pystyin myös jälkeempään korjaamaan kontrastia ja sävyjä tietokoneella ennen taittoa. (Kuva 13.)

Kuva 13. Vasemmalla kuvitusta ennen värisäätöä, oikealla kuvaa värien muokkauksen jälkeen.

Poikkeuksen vesiväreihin tein käyttämällä tusseja ihonväreihin. Vesivärejä sekoittaessa väri voi helposti muuttua kuvasta toiseen, ja halusin pitää ihonvärin mahdollisimman samanlaisena kuvasta toiseen. (Kuva 14.) Tussit olivat myös helpompia käyttää erityisesti pienemmille alueille. Käyttämäni tussit eivät myöskään peittäneet alleen tärkeitä kasvonpiirteitä, kuten silmiä tai suuta.

Kuva 14. Valmiiksi väritetty kuva, jossa on käytetty sekä tusseja että vesivärejä.

5.4 Kuvien digitalisointi

Fyysiset kuvat tuli lopuksi saattaa digitaaliseen muotoon taittoa varten. Koska kaikki kuvat oli tehty noin A4-kokoiselle paperille, normaali skanneri oli digitalisointiin paras vaihtoehto. Isompia kuvia en olisi pystynyt skannaamaan normaalisti, sillä A4-kokoa isompaa skanneria ei ollut saatavilla. Valokuvaaminen taas voisi helposti jättää kuvat liian epätarkoiksi tai tärähtäneiksi, ja kuvista voisi helposti tulla yli- tai ali-valottuneita. Isot kuvat olisi voinut myös leikata sopiviksi pienempään skanneriin, ja jälkepäin yhdistää kuvankäsittelyohjelmassa. En kuitenkaan itse pitänyt ajatukses- ta, että alkuperäiset kuvat jouduttaisiin leikkaamaan osiin. Kuvien skannaaminen il- man leikkausta taas olisi jättänyt reunat epäselviksi, ja kuvien yhdistäminen olisi ol- lut työlästä ja epätarkkaa. Päädyin siksi mieluummin tekemään kuvitukset jo alku- jaan pienemmälle paperille.

6 TAITTO

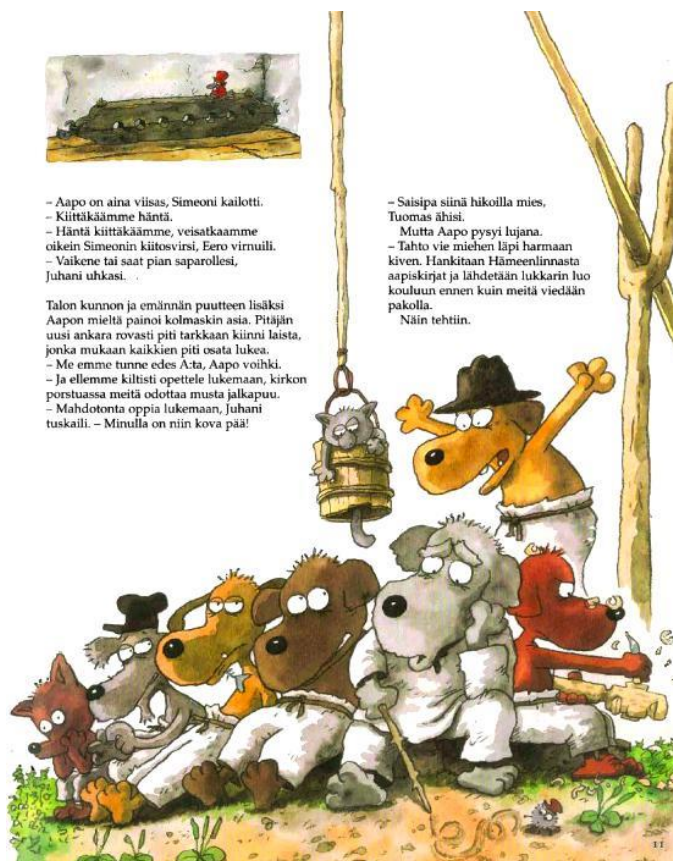
6.1 Kirjan koko

Kirjan lopullinen koko varmistui jo ennen varsinaisen kuvitustyön aloittamista. Kir- jan kooksi tulisi B5. Lasten kuvakirjat ovat usein huomattavasti isomman kokoisia kuin normaalit kirjat, mutta A4 olisi ollut hankala toteuttaa niin, ettei kuvitusten pai- noresoluutio olisi kärsinyt. A5 taas koettiin yksinkertaisesti liian pieneksi, joten B5 tuntui sopivalta koolta. Erikoisemmat koot ovat usein vaihtoehtoja etenkin lastenkir- jojen saralla, mutta mahdollisen painattamisen kannalta tällainen vakiokoko on hel- poin vaihtoehto.

6.2 Yleisäsu

Pääosin osin taitto on sommittelua, ja suuri osa näistä päätöksistä oli tehty jo alkupe- räisessä perustaittosuunnitelmassa, sillä kuvitusten suunnittelu on osa taiton suunnit- telua. Tässä tapauksessa kyseessä olikin ihanteellinen tilanne, sillä kuvittajana ja tait-

tajana pystyin hallitsemaan prosessin alusta loppuun, ja kuvitus suunnitelmalla antoi myös pohjan muulle taitolle, esimerkiksi typografialle. Päätökseni pohjasivat paljon omiin muistikuviiini lastenkirjoista. Halusin tuoda kirjaan sellaisen lastenkirjan tuntoa, joita olen lapsena lukenut. Käytin mallina esimerkiksi Mauri Kunnaksen Koiramäki-kirjoja, ja useita samantyyppisiä kuvakirjoja. (Kuva 15.) (Loiri & Juholin 1998, 70-76.)

- Aapo on aina viisas, Simeoni kailotti.
- Kiittäkäämme häntä.
- Häntä kiittäkäämme, veisatkaamme oikein Simeonin kiitosvirsi, Eero virnuili.
- Vaikene tai saat pian separollesi, Juhani uhkasi.

Talon kunnon ja emännän puutteen lisäksi Aapon mieltä painoi kolmaskin asia. Pitäjän uusi ankara rovasti piti tarkkaan kiinni laista, jonka mukaan kaikkien piti osata lukea.
- Me emme tunne edes Aita, Aapo voihki.
- Ja ellemme kiltisti opettele lukemaan, kirkon porstuassa meitä odottaa musta jalkapuu.
- Mahdotonta oppia lukemaan, Juhani tuskailli. - Minulla on niin kova pää!

- Saisipa siinä hikoilla mies, Tuomas ähisi.
- Mutta Aapo pysyi lujana.
- Tahto vie miehen läpi harmaan kiven. Hankitaan Hämeenlinnasta aapiskirjat ja lähdetään lukkarin luokouluun ennen kuin meitä viedään pakolla.
- Näin tehtiin.

Kuva 15. Kunnaksen Koiramäki-kirjoissa oli taittonsa puolesta samankaltaista tunnelmaa kuin mitä Unikkoon hain. (Kunnas 1992, 11.)

Halusin myös pitää huolen, ettei ulkoasusta tulisi liian ahdasta, vaan sivuilla saisi olla reippaasti tilaa. Kertovalle kuvalle tuleekin antaa tilaa, sillä se on osa tarinaa. Noudatin useimmilla sivuilla samantyyppistä asetelua, joka toistui koko kirjan ajan. Pyrin antamaan kuville ja tekstille kummallekin oman tilansa, mutta paikoitellen annoin myös tekstin mennä kuvien päälle, kunhan se ei haitannut luettavuutta. Sisäisivuilla ei ole ylimääräisiä värejä tai muotoja, vaan pääpaino on kuvitusten sisällössä. (Kuva 16.) Osa kuvituksista rajattiin tiettyyn muotoon vasta taiton ohessa, sillä taitto-ohjelmalla esimerkiksi ympyrän teko on helpompaa kuin käsin työskennellessä.

Kun Lemmikki sai päättää, tytöt istuivat usein jutellen pöydän ääressä ja joivat vadelmateetä tai mustikkamehua pienistä kuppeista. Joskus he lukivat yhdessä satukirjaa huvimajassa, ja varjot tanssivat, kun Lemmikin ääni toi sankarit ja roistot eloon. Erityisen kauniina päivinä tytöt lainasivat linnan kirjastosta paksun nahkakantisen kasvikirjan ja tunnistivat saniaisia ja samalia metsissä, tosin silloin linnan puutarhurin apulainen lähti heille seuraksi, etteivät he eksyisi.

11

Kuva 16. Unikon taitto on pidetty tarkoituksella yksinkertaisena.

6.3 Julkaisun typografia

Itkonen määrittelee kirjassaan *Typografian käsikirja* (2012, 11.) typografian tarkoitettavan kirjaintyyppien valintaa ja käyttöä. Typografian tarkoituksena on saattaa sanoma luettavaan muotoon, joka parhaimmillaan on helppolukuista ja esteettisesti miellyttävää. Typografia tulisi suunnitella kohdeyleisönsä ja julkaisun tyylin mukaan. (Loiri & Juholin 1998, 32-33.)

Leipätekstin fontiksi päätin jo aluksi valita antiikvan, päätteellisen fonttityypin. Antiikvat sopivat hyvin pitkiin leipätekstiosuuksiin, joita kirjassa on paljon. Koska kirja koostuu oikeastaan täysin leipätekstistä, käytin sisäsiivuilla vain yhtä antiikvaa (Kuva 18.), ja kappaleet jaoin osiin välityksillä jotka kertovat lukijalle kappaleen vaihdosta. Halusin kuitenkin tuoda tekstiin pientä eloa, ja käytin sivulla tekstin alussa anfan-

geja, tekstin suurikokoisia alkukirjaimia. (Itkonen, 2012, 113-115; Loiri & Juholin 1998, 35.)

Adobe Garamond Pro

Kuva 18. Valitsemani fontti oli antiikva.

Kirjan teksti ei ole selkeäsanaista, joten aikuinen on pääsääntöisesti tekstin lukija. Siksi päätin jo aluksi, että kirjasta ei tulisi tavutettua. Halusin kuitenkin ottaa huomioon ne lapset, jotka mahdollisesti haluavat lukea kirjaa, ja pidin fonttikoon isona ja selkeänä. Tämä auttaa myös ihmisiä, joiden näkö ei ole välttämättä kovin hyvä. Eri-tyisesti ajattelin tällöin esimerkiksi kirjaa lapsille lukevia isovanhempia, joille pieni teksti voi olla haasteellista lukea. Isompi fonttikoko on siis hyödyksi monelle mahdolliselle lukijalle.

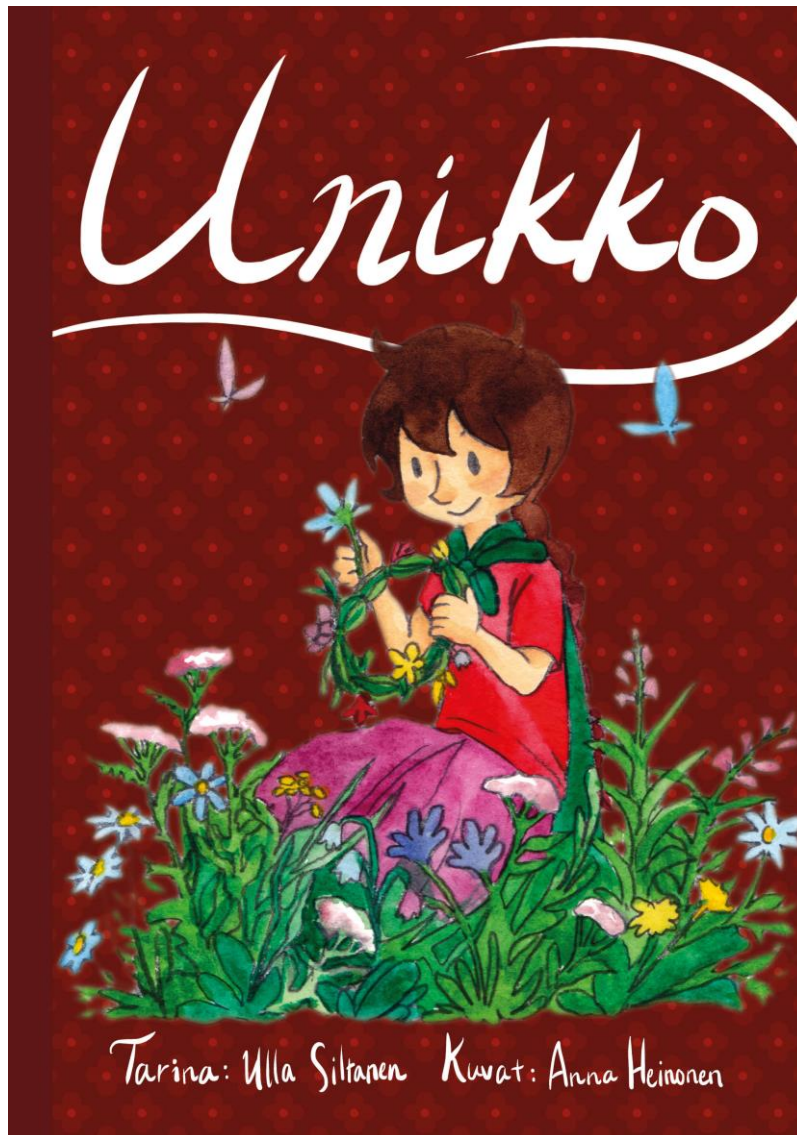
6.4 Kannet

Kannet nähdään ensin kirjasta, ja moni lukija valitsee kirjansa kansikuvan perusteella. Halvan oloiset kannet voivat saada lukijan pohtimaan, onko loppusisältökään laadukasta. Kannet ovat siis nopea tapa lukijalle arvottaa koko julkaisua. Lähdin kansien kanssa liikkeelle siitä, että siihen tulisi kirjan nimi, tekijöiden nimet ja piirretty kuva päähenkilöstä. Kirjan nimen päätin kirjoittaa käsin, sillä se antaa kannelle omailemuisemman ja mieleenpainuvamman ilmeen, kuin valmis fontti. Kansien väriksi valitsin punaisen, joka on Unikon teemaväri kirjassa. (Long, 2013)

Kuva 19. Kansikuvan luonnos.

Kannen kuvaa pohdin jonkin aikaa. Kannet kertovat kirjan sisällön luonteesta, joten halusin myös kuvituksen kuvastavan mitä sisällöllä olisi lukijalleen annettavaa. Olin voinut valita sisäsivujen kuvituksista sopivan, ja käyttää sitä myös kansikuvituksena mutta päätin tehdä kansiin kokonaan uuden kuvituksen. Varta vasten kanteen tehty kuvitus antaa paremman kuvan koko kirjasta ja jää katsojalle paremmin mieleen. Kuvassa Unikko sitoo kukkaseppelettä, kukilla viitaten hahmojen nimiin, Unikkoon, Lemmikkiin ja Leinikkiin. (Kuva 19.) Kukkaseppeleen sitomiseen päädyin puhumalla kirjoittajan kanssa mahdollisesta aiheesta, ja hän ehdotti seppeleen tekoa, joka myös omasta mielestäni oli oikein sopiva aihe kanteen. Kukkaseppeleen sitominen kuvastaa Unikon luonnetta, sekä sopii Unikon ja tämän ystävien harrastuksien joukkoon. Kantta päädyin myös piristämään taustan kukkakuvioinnilla, joka sopi aiheeseen ja oli tasaista väripintaa kiinnostavampi. (Kuva 20.) (Long, 2013.)

Kuva 20. Kirjan lopullinen kansikuva teksteineen ja kuvioineen.

Takakanteen ei tullut normaaliin tapaan kuvausta kirjan sisällöstä, sillä kirjan juoni on hyvin yksinkertainen, eikä sen kuvailu tuntunut mielekkäältä. En kuitenkaan halunnut jättää sitä tyhjäksi, vaan päätin toteuttaa pienen kuvan unikonkukasta, ja lisätä sen takakanteen. (Kuva 21.) Näin takakannesta tuli mielenkiintoisempi pienellä yksityiskohdalla.

Kuva 21. Takakannen Unikonkukka toimii tekstin korvikkeena.

7 LOPUKSI

Unikon kuvittaminen oli kiehtova projekti, jossa pääsin sekä tekemään yhteistyötä kirjoittajan kanssa, että työskentelemään yksin omien taitojeni varassa. Pääsin hyödyntämään itse opittuja piirustustaitoja, sekä opiskeluiden myötä karttunutta tietoa visuaalisen ulkoasun suunnittelusta ja toteutuksesta.

Yhteistyön tekeminen kirjoittajan kanssa tarjosi paljon uusia näkökulmia työskentelelyyni, ja toisen ihmisen kirjoittamaan tekstiin syventyminen antoi oman haasteensa kuvallisen maailman luomiseen. Palaute oli myös kehittävää koko prosessin ajan, ja auttoi virheiden korjauksessa sekä niiden välttämässä. Lopuksi kirjoittaja totesikin lopputuloksen olevan jännittävää luettavaa, sillä hänen tarinansa oli saanut kuvallisen muodon jota hän ei alkujaan ole itse osannut ajatella. Erityistä kiitosta Siltanen antoi Unikon ja ystävien hahmodesigneista, joiden tämä kuvasi olevan ”juuri sopivalla tavalla erilaisia.”

Lasten satu- ja kuvakirjoja on olemassa huikea määrä, ja myös Unikolle oli olemassa monia teoksia joista pystyi oppimaan ja ottamaan mallia. Samalla tällaisia kirjoja kuvittaessa tekijöillä on suuri vapaus tyylin ja ulkoasun suhteen. Unikkaa kuvittaessa

minun ei tarvinnutkaan rajoittaa itseäni vanhojen kirjojen ulkoasun tarjoamaan malliin. Unikosta syntyi tavoitteiden mukaan oma teoksensa, jolla on oma tyylinsä ja ulkoasunsa. Se on yksinkertainen, mutta samalla toimiva kirja, joka myös valmistui aikataulun mukaan.

Valmista työtiedostoa voi nyt siirtää eteenpäin kohti painoa, tai mikseipä Unikosta olisi vaikka verkkojulkaisuksi. Toivon mukaan Unikko pääsee vielä tarjoamaan lukiopetuksen useille ihmisille.

LÄHTEET

<http://www.graafinen.com/kuvitus/kuvitus/>

Hatva, A. 1993. Kuvittaminen. Helsinki. Rakennustieto Oy.

Heimonen, E. 2011. Se, mikä pistää : kuvakirjanlukuhetken ja kuvakirjan merkitys lapselle. Lapin Yliopisto. Viitattu 28.10.2014. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:ula-20115131120>

Itkonen, M. 2012. Typografian käsikirja. Helsinki. RPS-yhtiöt.

Juholin E. & Loiri P. 1998. Huom! Visuaalisen viestinnän käsikirja. Jyväskylä. Inforviestintä Oy.

Kivioja, S. 2010. Satukirjan kuvitus ja taitto. Opinnäytetyö. Kymenlaakson ammatti-
korkeakoulu. Viitattu 28.10.2014. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2010112615877>

Kontio, E. 2007. Monikulttuurisuus lasten kuvakirjoissa. Pro Gradu-tutkielma. Jyväskylä Yliopisto. Varhaiskasvatuksen laitos. Viitattu 28.10.2014. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-2007555>

Long, T. 2013. Yes, We Really Do Judge Books by Their Covers. Viitattu 28.4.2015. <http://indiereader.com/2013/05/yes-we-really-do-judge-books-by-their-covers/>

Mikkonen, K. 2005. Kuva ja sana. Helsinki. Gaudeamus.

Nikolajeva M. & Scott, C. 2001. How Picturebooks Work. Routledge.

Raussi R. & Rättyä K. 2001. Lastenkuvakirjoja... Kenelle ja miksi? Tutkiva katse kuvakirjaan. Jyväskylä. BTJ Kirjastopalvelu Oy.

Satua ja totta: Suomalaisia ja ruotsalaisia lastenkirjakuvituksia. 2005. Helsinki. Helsingin kaupungin taidemuseo.

Tolkien, J. 2012. Taru sormusten herrasta. Helsinki. WSOY.

Whalley, J. 1988. A History of Children's Book Illustration. Hampshire. John Murray & Victoria & Albert Museum.

KUVALÄHTEET

Kunnas, M. 1992. Koirien Kalevala. Keuruu. Otava.

Ross, T. 2008. Haluan oman kaupan. Buster.

<http://sininenkeskitie.blogspot.fi/2013/06/morris-lessmore-ja-tuhansien-tarinoiden.html>. Viitattu 29.4.2015.